

Trin ffibriliad atrïaidd gan ddefnyddio ynni gwres wedi'i drosglwyddo i'r tu allan i'r galon drwy diwb tenau

*Mae 'arweiniad
Techlechydd' NICE
yn rhoi cyngor i'r
GIG ar pryd a sut y
gellir defnyddio
triniaethau
llawfeddygol
newydd mewn arfer
clinigol.*

Mae'r daflen hon yn ymwneud â phryd a sut y gellir defnyddio ynni gwres wedi'i drosglwyddo i'r tu allan i'r galon drwy diwb tenau, hyblyg (a elwir yn gathetr) yn y GIG i drin pobl â ffibriliad atrïaidd. Mae'n egluro'r canllawiau (cyngor) gan NICE (y Sefydliad Cenedlaethol dros lechyd a Rhagoriaeth Glinigol).

Mae arweiniad Techlechydd yn gwneud argymhellion ar ddiogelwch triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio. Mae ymyriad yn brawf, triniaeth neu lawdriniaeth sy'n cynnwys torri neu wneud twll yn y croen, neu endosgop i edrych y tu mewn i'r corff, neu ffynonellau ynni fel pelydrau-X, gwres neu uwchsain. Nid yw'r canllawiau yn cynnwys p'un a ddylai'r GIG ariannu'r driniaeth ai peidio. Gwneir penderfyniadau ynglŷn ag arian gan gyrff lleol y GIG (ymddiriedolaethau gofal sylfaenol ac ymddiriedolaethau ysbyty) ar ôl ystyried pa mor dda y mae'r driniaeth yn gweithio a ph'un a yw'n werth am arian i'r GIG.

Mae NICE wedi paratoi'r canllawiau hyn gan fod y driniaeth yn eithaf newydd. Golyga hyn nad oes llawer o wybodaeth hyd yma am ba mor dda y mae'n gweithio, pa mor ddiogel ydyw a pha gleifion fydd yn cael y budd mwyaf ohoni.

Ysgrifennwyd y daflen hon i helpu pobl y cynigiwyd y driniaeth hon iddynt fel y gallant benderfynu p'un a ddylent gytuno (cydsynio) iddi ai peidio. Nid yw'n disgrifio ffibriliad atrïaidd na'r driniaeth yn fanwl – dylai aelod o'ch tîm gofal iechyd hefyd roi gwybodaeth lawn a chyngor i chi am hynny. Mae'r daflen yn cynnwys rhai cwestiynau y gallech fod am

eu gofyn i'ch meddyg i'ch helpu i ddod i benderfyniad. Ceir rhai ffynonellau gwybodaeth a chymorth pellach ar dudalen 6.

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Prin yw'r dystiolaeth dda sy'n dweud pa mor dda mae'r driniaeth hon yn gweithio a pha mor ddiogel ydyw. Os yw meddyg am ddefnyddio'r driniaeth hon, dylai sicrhau ei fod yn cymryd camau ychwanegol i egluro'r ansicrwydd ynglŷn â pha mor dda y mae'n gweithio, ac ynglŷn â risgiau posibl y driniaeth. Dylai hyn ddigwydd cyn i'r claf gytuno (neu beidio â chytuno) i'r driniaeth. Dylai'r claf gael y daflen hon ac unrhyw wybodaeth ysgrifenedig arall. Dylid hefyd roi trefniadau arbennig ar waith ar gyfer monitro'r hyn sy'n digwydd i'r claf ar ôl y driniaeth. Mae NICE wedi dweud y dylai tîm o feddygon arbenigol sydd â phrofiad o drin anhwylderau rhythm y galon benderfynu pa gleifion sy'n cael y driniaeth hon. Dylai gynnwys arbenigwyr ym maes gweithgaredd trydanol y galon a thynnu meinwe annormal y galon. Dim ond cardiolegyddion sydd wedi'u hyfforddi ym maes gweithgaredd trydanol y galon, llawdriniaeth ar y galon, a thynnu meinwe annormal y galon a ddylai wneud y driniaeth hon. Dim ond mewn unedau â chymorth llawdriniaeth gardiaidd brys y dylid cyflawni'r driniaeth hon.

Mae NICE yn gofyn i feddygon anfon gwybodaeth am bawb a gaiff y driniaeth a'r hyn sy'n digwydd iddynt wedyn i storfa wybodaeth ganolog, sef y Gronfa Ddata Ganolog ar gyfer Archwiliadau Cardiaidd yn y DU (www.ccad.org.uk) er mwyn gallu archwilio diogelwch y driniaeth a/neu pa mor dda y mae'n gweithio dros gyfnod o amser. Mae NICE wedi annog gwaith ymchwil pellach i'r driniaeth hon ac efallai bydd yn adolygu'r driniaeth os bydd rhagor o dystiolaeth ar gael.

*Efallai nad hon fydd
yr unig driniaeth
bosibl ar gyfer
ffibriliad atrïaidd.
Dylai eich tîm gofal
iechyd siarad â chi
ynghylch
p'un a yw'n addas i
chi a pha opsiynau
triniaeth eraill sydd
ar gael.*

Trin ffibriliad atrïaidd gan ddefnyddio ynni gwres wedi'i drosglwyddo i'r tu allan i'r galon drwy diwb tenau

Yr enw meddygol ar y driniaeth hon yw 'abladiad radioamledd cathetr epigardiaidd drwy'r croen (nid thorasgopig) ar gyfer ffibriliad atrïaidd'.

'Mae 'epigardiaidd' yn cyfeirio at arwyneb allanol y galon ac ystyr 'abladiad radioamledd' yw defnyddio ynni gwres i dynnu meinwe. Ni chaiff y driniaeth ei disgrifio'n fanwl yma - siaradwch â'ch arbenigwr i gael disgrifiad llawn.

Mae ffibriliad atrïaidd yn gyflwr sy'n effeithio ar y galon gan achosi curiad afreolaidd. Mae'n digwydd pan fo'r ysgogiadau trydanol sy'n rheoli curiad y galon yn drysu fel bod y galon yn curo'n afreolaidd ac yn rhy gyflym. Ni all y galon bwmpio gwaed o amgylch y corff yn effeithlon felly. Nid oes symptomau gan rai pobl ond, os ydynt yn bresennol, gallant gynnwys crychguriad y galon, teimlo'n benysgafn, diffyg anadl a blinder. Mae ffibriliad atrïaidd yn cynyddu'r risg o geuladau gwaed, strôc a marwolaeth. Mae triniaethau'n cynnwys meddyginiaeth i reoli rhythm a chyfradd curiad y galon, neu i atal clotiau gwaed rhag ffurfio. Gellir gwneud triniaethau abladiad yn llwyddiannus hefyd o'r tu mewn i'r galon. Gellir cynnig triniaethau llawdriniaethol pan nad yw meddyginiaeth yn gweithio neu os na ellir ei goddef.

Caiff y llawdriniaeth ei chynnal fel arfer gyda'r claf wedi'i lonyddu neu o dan anesthetig cyffredinol. Rhoddir tiwb tenau drwy'r croen a'i osod nesaf at yr epicardiwm (haen allanol wal y galon). Mae'r llawfeddyg yn defnyddio pelydrau-X i sicrhau ei fod wedi ei osod yn gywir.

Trosglwyddir gwres i flaen y tiwb tenau a'i ddefnyddio i dorri lawr rhannau'r galon lle mae'r ysgogiadau trydanol annormal. Rhoddir steroidau i'r claf er mwyn lleihau'r risg o lid o amgylch y galon. Gellir cyfuno abladiad o'r tu mewn a'r tu allan i'r galon.

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Os yw eich meddyg wedi cynnig y driniaeth hon i chi ar gyfer ffibriliad atrïaidd, dylai ddweud wrthyfch fod NICE wedi penderfynu bod y manteision a'r risgiau'n ansicr. Nid yw hyn yn golygu na ddylid cyflawni'r driniaeth, ond dylai eich meddyg egluro beth mae'r driniaeth yn ei olygu yn llawn. Dim ond ar ôl i'r drafodaeth hon gael ei chynnal y dylid gofyn i chi p'un a ydych am gytuno i gael y driniaeth hon. Dylech gael gwybodaeth ysgrifenedig, gan gynnwys y daflen hon, a'r cyfle i drafod y driniaeth gyda'ch meddyg cyn i chi wneud penderfyniad.

Mae NICE wedi penderfynu hefyd fod angen mwy o wybodaeth am y driniaeth hon. Efallai y bydd eich meddyg yn gofyn i chi a all manylion eich triniaeth gael eu defnyddio i helpu i gasglu rhagor o wybodaeth am y driniaeth hon. Bydd eich meddyg yn rhoi rhagor o wybodaeth i chi am hyn.

Efallai y byddwch am ofyn y cwestiynau isod

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r manteision posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y manteision hynny yn berthnasol i mi? A allai cael y driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau amgen?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydyw y byddant yn digwydd?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y llawdriniaeth?
- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

*Gallech ddewis cael
y driniaeth hon, cael
triniaeth wahanol,
neu beidio â chael
triniaeth
o gwbl.*

Crynodeb o fanteision a risgiau posibl

Ceir disgrifiad bras o rai o'r manteision a'r risgiau a welwyd yn yr astudiaethau a ystyriwyd gan NICE isod. Edrychodd NICE ar ddwy astudiaeth o'r driniaeth hon.

Pa mor dda y mae'r driniaeth yn gweithio?

Mewn un astudiaeth, cafodd pump o gleifion y driniaeth ar ôl i lawdriniaeth arall ar y galon fethu. Rhwng 2 fis a 15 mis ar ôl y driniaeth nid oedd ffibriliad atrïaidd ar bedwar ohonynt, ac nid oedd angen meddyginiaethau arnynt. Nid oedd ffibriliad atrïaidd ar y pumed claf ond roedd yn cymryd meddyginiaeth o hyd 4 mis ar ôl y driniaeth. Mewn astudiaeth wahanol nid oedd symptomau gan un person a fu'n dioddef o ffibriliad atrïaidd hirdymor fis ar ôl y driniaeth.

Yn ogystal ag edrych ar yr astudiaethau hyn, gofynnodd NICE am farn cynghorwyr arbenigol hefyd. Mae'r cynghorwyr hyn yn arbenigwyr clinigol yn y maes hwn o feddyginiaeth. Dywedodd un cynghorydd mai'r prif ffactor llwyddiant yw rhyddid o ffibriliad atrïaidd. Dywedodd cynghorydd arall ei bod yn anodd dweud pa mor dda y mae'r driniaeth yn gweithio gan mai dim ond nifer fach o achosion sydd wedi eu cyflwyno.

Risgiau a phroblemau posibl

Yn yr astudiaeth o bump o gleifion, datblygodd un casgliad o waed yn y sach o amgylch y galon. Cafodd claf arall gyfradd curiad y galon gyflym iawn (a elwir yn chwimguriad y galon) yn ystod y driniaeth, ond cafodd hwn ei wella drwy drosglwyddo rhagor o ynni gwres i'r tu mewn a'r tu allan i'r galon.

Yn ogystal ag edrych ar yr astudiaethau hyn, gofynnodd NICE am farn cynghorwyr arbenigol hefyd. Mae'r cynghorwyr hyn yn arbenigwyr

clinigol yn y maes hwn o feddyginiaeth. Dywedodd y cynghorwyr mai'r problemau damcaniaethol oedd torri'r stumog a chyhyr y galon; llid yn y bilen o amgylch y galon; twll yn y galon; niwed i'r rhydweli coronaidd, y llwnc, yr ysgyfaint a'r nerf i'r diaffram, ac i bibellau gwaed ac organau'r abdomen. Dywedodd un cynghorydd fod diogelwch y driniaeth yn ansicr yn yr hirdymor.

Rhagor o wybodaeth am ffibriliad atriaidd

Gall NHS Choices (www.nhsdirect.wales.nhs.uk) fod yn fan da i gael gwybod mwy. Efallai y gall eich gwasanaeth cyngor a chysylltiadau cleifion (a elwir yn 'PALS' fel arfer) lleol roi cyngor a chymorth pellach i chi.

NICE

Mae NICE yn llunio canllawiau (cyngor) i'r GIG ynglŷn ag atal, canfod a thrin gwahanol gyflyrau meddygol. Ysgrifennir y canllawiau gan arbenigwyr annibynnol gan gynnwys gweithwyr gofal iechyd proffesiynol a phobl sy'n cynrychioli cleifion a gofalwyr. Maent yn ystyried pa mor dda y mae ymyriad yn gweithio a pha mor ddiogel ydyw, ac yn gofyn barn cynghorwyr arbenigol. Mae'r arweiniad Techlechydd yn berthnasol i'r GIG cyfan yng Nghymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Disgwylir i staff sy'n gweithio yn y GIG ddilyn y canllawiau hyn.

I gael rhagor o wybodaeth am NICE, ei waith a sut mae'n gwneud penderfyniadau, ewch i www.nice.org.uk/aboutguidance

Mae'r daflen hon yn ymwneud ag 'abladiad radioamledd cathetr epigardiaidd drwy'r croen (nid thorasgopig) ar gyfer ffibriliad atrïaidd'.

Mae'r daflen hon a'r canllawiau llawn a anelir at weithwyr gofal iechyd proffesiynol ar gael yn www.nice.org.uk/HTG186

Rydym yn annog sefydliadau gwirfoddol, sefydliadau'r GIG a chlinigwyr i ddefnyddio testun o'r llyfryn hwn yn eu gwybodaeth eu hunain am y driniaeth hon.

National Institute for Health and Clinical Excellence

MidCity Place, 71 High Holborn, London, WC1V 6NA; www.nice.org.uk

ISBN 978-1-4731-7885-4

N1938 1P Mar 09

© National Institute for Health and Clinical Excellence, 2009. All rights reserved. This material may be freely reproduced for educational and not-for-profit purposes. No reproduction by or for commercial organisations, or for

Gwybodaeth am arweiniad Techlechydd NICE 186

commercial purposes, is allowed without the express written permission of NICE.